

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2024. № 7.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.97>

УДК 336.64

*Д. С. Ломоносов,
магістр економічних наук, Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2046-2782>*

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ОПЕРАТОРІВ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСКРИМІНАНТНИХ МОДЕЛЕЙ ОЦІНКИ РИЗИКУ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА

*D. Lomonosov,
Master of Economic Sciences, Taras Shevchenko National University of Kyiv*

DIAGNOSTICS OF THE FINANCIAL CONDITION OF UKRAINIAN POSTAL OPERATORS BASED ON DISCRIMINANT BANKRUPTCY PREDICTION MODELS

Актуальність дослідження стабільності поштових операторів України пов'язана з тим, що сьогодні пошта є одним із ключових логістичних каналів для фізичних та юридичних осіб. Якщо в період пандемії COVID-19 попит на безконтактну доставку значно виріс, то в період повномасштабної війни відправлення поштою стали основним оперативним каналом доставки для військових, волонтерів, бізнесу та населення. Станом на кінець 2023 року найбільшими операторами поштового зв'язку в Україні були АТ «УКРПОШТА» (єдиний національний поштовий оператор) та ТОВ «НОВА ПОШТА» (найбільша приватна поштова компанія).

У статті досліджено фінансовий стан операторів поштового зв'язку України на прикладі АТ «УКРПОШТА» та ТОВ «НОВА ПОШТА» в період

2019-2023 рр. Проаналізовано вплив повномасштабного вторгнення на динаміку об'єктів поштового зв'язку та відправлень даних підприємств. Розглянуто дискримінантні моделі оцінки ризику банкрутства підприємства трьох регіонів світу: Великобританії (модель Ліса), США (модель Альтмана), України (універсальна дискримінантна модель або модель Терещенка). Розраховано та досліджено фінансові показники обраних підприємств для обчислення оцінок ймовірності їх банкрутства. Виявлено відмінності в трактуванні інтегральних значень результатів фінансової діяльності компанії залежно від специфіки підприємств регіону, на основі яких було розроблено використані моделі. Визначено найвищий рівень ризику банкрутства АТ «УКРПОШТА» у 2019-2023 рр. за трьома розглянутими моделями. Ідентифіковано різні оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «НОВА ПОШТА» у 2019-2023 рр.: найвищий рівень ризику за моделлю Ліса, найнижчий рівень ризику за моделлю Альтмана та універсальною дискримінантною моделлю.

The relevance of studying the stability of Ukrainian postal operators arises from the critical role that postal services play as key logistical channels for both individuals and legal entities. The demand for contactless delivery significantly increased during the COVID-19 pandemic, and during the full-scale war, postal deliveries have become the primary rapid delivery channel for the military, volunteers, businesses, and the general population. As of the end of 2023, the largest postal operators in Ukraine were JSC “UKRPOSHTA” (the sole national postal operator) and LLC “NOVA POSHTA” (the largest private postal company).

The article investigates the financial condition of postal operators in Ukraine, specifically examining JSC “UKRPOSHTA” and LLC “NOVA POSHTA” during the period 2019-2023. The impact of the full-scale invasion on the dynamics of postal services and shipments of these enterprises is analyzed. Discriminant models for assessing bankruptcy risk from three regions of the world are considered: the UK (the Lis model), the USA (the Altman model), and Ukraine (the universal discriminant model or Tereshchenko model). Financial indicators of the selected enterprises are calculated and examined to estimate the probability of their bankruptcy. Differences in the interpretation of the integral values of the financial performance results of the companies, depending on the specifics of the regional enterprises on which the models were based, are identified. The highest level of

bankruptcy risk for JSC “UKRPOSHTA” in 2019-2023 is determined according to the three considered models. Different estimates of the probability of bankruptcy for LLC “NOVA POSHTA” in 2019-2023 are identified: the highest level of risk according to the Lis model, the lowest level of risk according to the Altman model, and the universal discriminant model.

The obtained results demonstrate that the application of models from different regions does not produce identical outcomes. Consequently, each model must be adapted to local business realities and the current economic cycle of the selected region. Therefore, a key direction for further research is the development or optimization of existing bankruptcy models for the domestic market, considering industry specifics and the current state of Ukraine's economy.

Ключові слова: підприємство, фінансовий стан підприємства, банкрутство підприємства, модель оцінки ризику банкрутства підприємства, ризик банкрутства підприємства.

Keywords: company, financial condition of the company, bankruptcy of the company, bankruptcy prediction model, bankruptcy risk of the company.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Галузь поштового зв'язку в Україні зазнала значних змін протягом останніх п'яти років, оскільки в 2019-2021 рр. вимушено адаптувалась до умов COVID-19, а з початком повномасштабної війни у 2022 р. трансформувалась у базовий логістичний канал, як для фізичних, так і для юридичних осіб. Враховуючи критичну важливість даної галузі для вітчизняної економіки, доцільним є дослідження фінансово стану ключових гравців даного ринку та індикативна оцінка ймовірностей настання банкрутства для них в умовах невизначеності. Необхідність дослідження також підтверджується відсутністю актуального аналізу фінансового стану поштових компаній України в сучасній науковій думці.

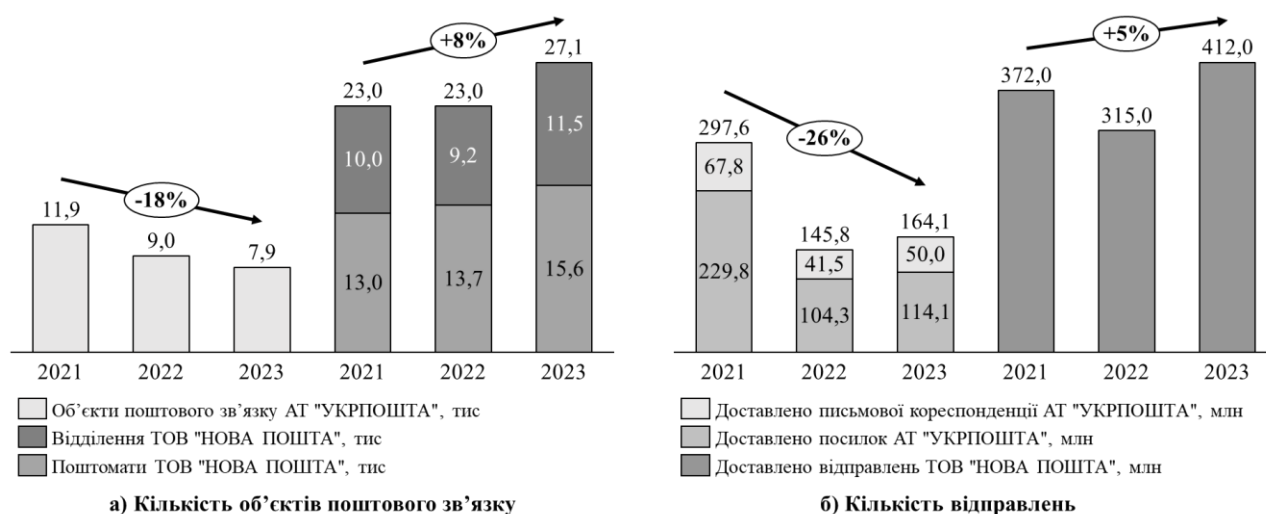
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема моделей банкрутства підприємства знайшла своє місце у багатьох наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Серед іноземних науковців, що займались вивченням

ризикі банкрутства як підприємств, так і галузей варто виокремити: Е. Альтмана, У. Бівера, Д. Дюрана, Р. Ліса, Дж. Ольсона, Г. Спрінгейта, Р. Таффлера, Дж. Фулмера та ін. Також варто відзначити вітчизняних науковців, що здійснили вагомий внесок до вказаного наукового напрямку, зокрема: В. Є. Власюк, О. М. Лобова, А. В. Матвійчук, О. О. Непочатенко, Р. В. Пікус, Н. В. Приказюк, О. О. Пустовгар, О. О. Терещенко, О. С. Хринюк, та ін. Над дослідженнями ймовірностей банкрутства підприємств окремих вітчизняних галузей та підгалузей економіки працювали такі науковці, як В. М. Бабаєв, В. І. Торкатюк, Л. М. Шутенко (будівельна галузь) [2]; В. А. Фурсова, Г. О. Гавриш, Г. Б. Тимохова (торговельна галузь) [13]; Н. В. Даниліна (галузь машинобудування) [5]; Н. М. Давиденко, Л. А. Олійник, К. А. Оророгопуло (аграрна галузь) [4] та ін. За обраною тематикою дослідження, а саме застосування моделей банкрутства для поштових операторів України, були опубліковані праці науковців Г. О. Роганової, А. О. Приймачок [11] та ін. Однак варто зауважити, що у сучасній науковій думці існують прогалини в частині компаративного аналізу поточного фінансового стану підприємств поштової галузі України та ймовірностей їх банкрутства в умовах наявних викликів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ціллю статті є дослідження фінансового стану компаній поштової галузі України в періоди криз через визначення ймовірностей їх банкрутства з використанням вітчизняної та зарубіжних дискримінантних моделей.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах війни стабільність транспортних логістичних ланцюгів набуває особливої важливості. Так, сьогодні в Україні закритий повітряний простір та обмежений доступ до морських маршрутів, що значно ускладнює перевезення та доставку відправлень українців. Незважаючи на поточні виклики, канали поштового зв'язку продовжують функціонувати в Україні та забезпечують потреби бізнесів і громадян у відповідному обсязі відправлень (включаючи письмову кореспонденцію, посилки і тд.).

За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (НКЕК), станом на червень 2024 року в Україні було зареєстровано 208 операторів поштового зв'язку [6]. Проте лідерами даного ринку за кількістю абонентів та відправлень залишались компанії АТ «УКРПОШТА» і ТОВ «НОВА ПОШТА», які мають відмінні бізнес-моделі та динаміку фінансових результатів [7; 10]. Також, з початком повномасштабного вторгнення діяльність даних підприємств зазнала значних змін в частині кількості об'єктів поштового зв'язку та відправлень (Рис. 1).

Рис. 1. Динаміка зміни кількості об'єктів поштового зв'язку та відправлень АТ «УКРПОШТА» і ТОВ «НОВА ПОШТА» у 2021-2023 рр.

Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [7; 10].

Для обох підприємств початок повномасштабного вторгнення у 2022 р. мав негативний шоковий ефект, проте вони продовжили розвиток та удосконалення власних мереж поштових об'єктів. Аналіз кількості об'єктів поштового зв'язку у 2021-2023 рр. свідчить про диверсифікацію ТОВ «НОВА ПОШТА» точок контакту з абонентами – компанія значно збільшила кількість поштоматів до 15,6 тис. у 2023 р. (на 20% або 2,6 тис. більше ніж у 2021 р.; на 13% або 1,9 тис. більше ніж у 2022 р.); кількість відділень становила 11,5 тис. однак мала нижчий темп приросту, порівняно з кількістю поштоматів, у 2023 р. (на 15% або 1,5 тис. більше ніж у 2021 р.; на 24% або 2,2 тис. більше ніж у 2022 р.). До об'єктів поштового зв'язку АТ «УКРПОШТА» входять поштові

відділення, поштамти, пересувні відділення поштового зв'язку та інші точки присутності, що покривають 27 тис. населених пунктів України. Динаміка даних об'єктів демонструвала низхідний тренд протягом 2021-2023 рр. та станом на кінець проаналізованого періоду становила понад 7 тис. (на 33% або 4 тис. менше ніж у 2021 р.; на 12% або 1,1 тис. менше ніж у 2022 р.).

Загальний обсяг доставлених відправлень впав в обох підприємств у 2022 р. порівняно з 2021 р. – на 15% в ТОВ «НОВА ПОШТА» та на 51% в АТ «УКРПОШТА». В цілому динаміка відправлень ТОВ «НОВА ПОШТА» була позитивною у 2023 р. та, перевершивши довоєнні показники, досягнула обсягу в 412 млн (на 11% або 40 млн більше ніж у 2021 р.; на 31% або 97 млн більше ніж у 2022 р.). Відмінною є динаміка АТ «УКРПОШТА», оскільки, незважаючи на те, що кількість відправлень у 2023 р. зросла до 164,1 млн, повернення на довоєнний рівень не відбулось (на 45% або 134 млн менше ніж у 2021 р.; на 13% або 18 млн більше ніж у 2022 р.).

На противагу комерційним показникам, аналіз фінансових результатів компанії дає змогу ідентифікувати поточне та майбутнє положення підприємства на ринку. Одним з підходів до діагностування та прогнозування стану компанії є використання дискримінантних моделей оцінки ризику банкрутства підприємства. Основою вказаних моделей є коефіцієнти, що формуються через розрахунок співвідношень фінансових результатів діяльності компанії за певний проміжок часу. Такий вид оцінки має ряд переваг, а саме: простота використання та інтерпретації результатів; універсальність застосування (як для окремої компанії, так і для галузі в цілому); відсутність суб'єктивних висновків.

Задля оцінки ймовірності банкрутства підприємств поштової галузі України АТ «УКРПОШТА» і ТОВ «НОВА ПОШТА» використаємо моделі, які були розроблені науковцями різних регіонів, що дасть змогу проаналізувати результати за різними підходами і надати зважені висновки. В рамках даного дослідження застосуємо наступні моделі (Таблиця 1):

- модель Ліса, що була розроблена для підприємств Великобританії;

- модель Альтмана, що була розроблена для підприємств США;
- універсальна дискримінантна модель (модель Терещенка), що була розроблена для підприємств України.

Таблиця 1. Дискримінантні моделі банкрутства підприємства

Назва моделі	Формула	Значення коефіцієнтів	Інтерпретація результатів
Модель Ліса	$Z=0,063*X_1+0,092*X_2+0,057*X_3+0,001*X_4$	X_1 – відношення оборотного капіталу до активів; X_2 – відношення чистого прибутку до активів; X_3 – відношення нерозподіленого прибутку до активів; X_4 – відношення власного капіталу до зобов'язань.	Якщо Z більше 0,27 – ризик відсутній; якщо Z від 0,2 до 0,27 – ризик нормальний; якщо Z від 0,12 до 0,2 – ризик середній; якщо Z від 0,08 до 0,12 – ризик високий; якщо Z від 0 до 0,08 – ризик надвисокий.
Модель Альтмана	$Z=1,2*X_1+1,4*X_2+3,3*X_3+0,6*X_4+1*X_5$	X_1 – відношення власного оборотного капіталу до активів; X_2 – відношення чистого прибутку до активів; X_3 – відношення фінансового результату до оподаткування до активів; X_4 – відношення власного капіталу до зобов'язань; X_5 – відношення чистого доходу від реалізації до активів.	Якщо Z менше 1,8, то ймовірність банкрутства є дуже високою; якщо Z від 1,8 до 2,7 – ймовірність висока; якщо Z від 2,71 до 2,9 – ймовірність середня; якщо Z більше 3 – ймовірність дуже низька
Універсальна дискримінантна модель	$Z=1,5*X_1-0,08*X_2+10*X_3+5*X_4+0,3*X_5+0,1*X_6$	X_1 – відношення грошових надходжень до зобов'язань; X_2 – відношення активів до зобов'язань; X_3 – відношення чистого прибутку до активів; X_4 – відношення чистого прибутку до чистої виручки від реалізації; X_5 – відношення виробничих запасів до чистої виручки від реалізації; X_6 – відношення чистої виручки від реалізації до активів	Якщо Z більше 2 – підприємство вважається фінансово стійким; якщо Z від 1 до 2 – фінансова рівновага порушена; якщо Z від 0 до 1 – підприємству загрожує банкрутство; якщо Z менше 0 – підприємство є напівбанкрутом

Джерело: сформовано та узагальнено автором на основі [1; 8; 12].

Для обчислення коефіцієнтів обраних моделей визначимо та розрахуємо необхідні фінансові показники обраних підприємств поштового зв'язку України АТ «УКРПОШТА» і ТОВ «НОВА ПОШТА» у 2019-2023 рр.: активи, оборотні

активи, поточні зобов'язання, чистий прибуток, власний капітал, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), запаси, нерозподілений прибуток, прибуток до оподаткування, грошові надходження (Таблиця 2).

Таблиця 2. Фінансові показники АТ «УКРПОШТА» і ТОВ «НОВА ПОШТА» в 2019-2023 рр., млн грн.

Показник	Компанія	2019	2020	2021	2022	2023
Активи	АТ «Укрпошта»	7,907.4	9,909.5	10,767.6	9,418.7	11,503.0
	ТОВ «Нова пошта»	6,927.4	9,533.6	15,365.1	19,515.2	26,752.1
Оборотні активи	АТ «Укрпошта»	4,336.3	6,180.1	6,364.7	4,893.2	6,618.6
	ТОВ «Нова пошта»	4,037.7	4,895.1	5,832.1	7,489.6	9,682.1
Поточні зобов'язання	АТ «Укрпошта»	4,950.8	6,698.4	6,969.2	6,869.6	9,633.2
	ТОВ «Нова пошта»	3,921.0	4,392.1	6,153.3	7,946.8	11,535.9
Чистий прибуток	АТ «Укрпошта»	405.4	161.2	183.6	(1,258.1)	(796.4)
	ТОВ «Нова пошта»	1,088.1	1,709.9	2,519.6	3,262.7	4,278.8
Власний капітал	АТ «Укрпошта»	2,551.7	2,582.4	2,677.9	1,419.8	623.4
	ТОВ «Нова пошта»	1,935.2	3,497.8	5,568.3	8,468.2	10,879.2
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	АТ «Укрпошта»	7,777.8	9,182.4	11,181.9	10,323.4	11,581.1
	ТОВ «Нова пошта»	16,010.8	20,621.6	25,549.6	28,462.0	43,645.2
Запаси	АТ «Укрпошта»	195.4	225.6	293.9	564.6	455.4
	ТОВ «Нова пошта»	104.7	199.5	353.8	587.4	555.9
Нерозподілений прибуток	АТ «Укрпошта»	1,287.1	1,317.8	1,413.3	155.2	(641.1)
	ТОВ «Нова пошта»	1,814.3	3,305.6	5,247.9	7,750.4	10,145.1
Прибуток до оподаткування	АТ «Укрпошта»	499.2	203.6	237.9	(1,533.2)	(964.3)
	ТОВ «Нова пошта»	1,357.0	2,108.4	3,091.0	4,013.8	5,502.5
Грошові надходження	АТ «Укрпошта»	1,905.0	1,568.7	(1,351.9)	(614.9)	2,343.8
	ТОВ «Нова пошта»	1,156.2	248.8	76.4	1,820.9	1,577.1

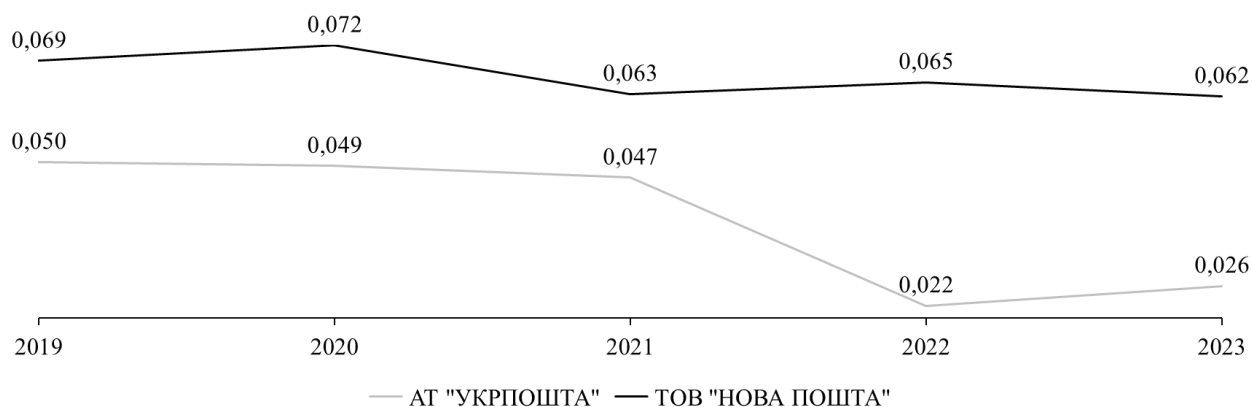
Джерело: сформовано та розраховано автором на основі [7; 10].

На основі обчислених фінансових показників визначаємо значення Z для обраних компаній за моделлю Ліса. Інтерпретація результатів свідчить про наступне:

- значення Z для АТ «УКРПОШТА» знаходилось в межах $[0,022; 0,050]$ протягом проаналізованого періоду, що відповідає надвисокому рівню ризику банкрутства (значення Z від 0 до 0,08). Найнижчим значення було в 2022 р., що пов'язано з нестабільністю бізнесу та погіршенням фінансових результатів в період початку повномасштабного вторгнення;

- значення Z для ТОВ «НОВА ПОШТА» знаходилось в межах $[0,062; 0,072]$ протягом проаналізованого періоду, що також відповідає надвисокому

рівню ризику банкрутства. Варто відзначити, що кожного року значення були вищі ніж в АТ «УКРПОШТА». Найвищим значення було в 2020 р. (0,072), в період переорієнтації бізнесу на дистанційних формат роботи та збільшення попиту на безконтактну доставку товарів. Однак найнижчим значення було в 2023 р. через швидший темп приросту зобов'язань ніж темп приросту власного капіталу (Рис. 2).

Рис. 2. Динаміка оцінок ймовірності банкрутства АТ «УКРПОШТА» і ТОВ «НОВА ПОШТА» за моделлю Ліса у 2019-2023 рр.

Джерело: Розраховано автором за даними Таблиці 2 [7; 10].

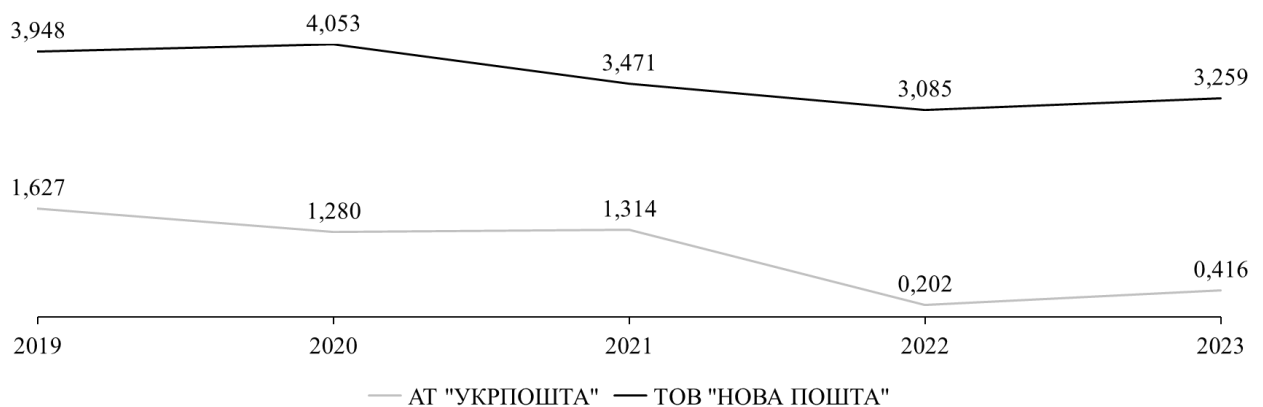
За умови використання моделі Ліса варто зважати на такий недолік, як непристосованість до українських реалій ведення бізнесу, відповідно отримані результати можуть не відповідати дійсним передумовам банкрутства саме в Україні [3].

Розрахунок значення Z за моделлю Альтмана став основою для наступної інтерпретації ймовірностей банкрутства підприємств поштової галузі в Україні:

- значення Z для АТ «УКРПОШТА» знаходилось в межах [0,202; 1,627] протягом проаналізованого періоду, що відповідає дуже високому рівню ризику банкрутства (значення Z менше 1,8). Протягом 2019-2023 рр. значення Z демонструвало низхідний тренд, досягнувши найнижчої відмітки в 2022 р., що підтверджує значимий негативний вплив повномасштабного вторгнення на стабільність компанії;

- значення Z для ТОВ «НОВА ПОШТА» знаходилось в межах [3,085; 4,053] протягом проаналізованого періоду, що також відповідає дуже низькому

рівню ризику банкрутства. Найвищим значення було в 2020 р., що відповідає віднайденому тренду у попередній моделі, завдяки тому, що темп приросту власного капіталу був вищим за темп приросту зобов'язань, темп приросту прибутку до оподаткування був вищим за темп приросту активів, а також темп приросту власного робочого капіталу теж переважав темп приросту активів. Водночас значення Z почало зменшуватись ще до початку повномасштабного вторгнення, досягнувши найнижчого значення в 2022 р. з подальшим висхідним трендом починаючи з 2023 р. (Рис. 3).

Рис. 3. Динаміка оцінок ймовірності банкрутства АТ «УКРПОШТА» і ТОВ «НОВА ПОШТА» за моделлю Альтмана у 2019-2023 рр.

Джерело: Розраховано автором за даними Таблиці 2 [7; 10].

Доцільність використання моделі Альтмана для вітчизняних підприємств не надто висока, оскільки модель була створена на основі фінансових результатів великих американських компаній, акції яких котируються на фондових біржах [5].

Результати застосування вітчизняної універсальної дискримінантної моделі (моделі Терещенка) мають наступну інтерпретацію:

- значення Z для АТ «УКРПОШТА» знаходилось в межах $[-1,951; 1,378]$ протягом проаналізованого періоду. За п'ять років підприємство отримувало значення, що відповідало трьом відмінним рівням ризику банкрутства. У 2019 р. значення Z було найвищим та сигналізувало про порушення фінансової рівноваги. У 2020-2021 рр. значення Z спадало та відповідало стану, в якому підприємству загрожує банкрутство. Але з початком

повномасштабної війни у 2022 р. значення Z стало від'ємним, що трактується як підприємство-напівбанкрут;

- значення Z для ТОВ «НОВА ПОШТА» знаходилось в межах [2,547; 2,718] протягом проаналізованого періоду, що відповідає відсутності ризику банкрутства, тобто підприємство є фінансово стійким. Динаміка значення Z у даній моделі демонструвала незначні зміни протягом проаналізованого періоду, проте найвищої позиції досягла у 2022 р. завдяки активному росту грошових надходжень, що є наслідком менш активної інвестиційної діяльності пов'язаної з розширенням компанії після початку повномасштабного вторгнення, а також зростанням виручки від поштових послуг закордон (Рис. 4).

Рис. 4. Динаміка оцінок ймовірності банкрутства АТ «УКРПОШТА» і ТОВ «НОВА ПОШТА» за універсальною моделлю у 2019-2023 рр.

Джерело: Розраховано автором за даними Таблиці 2 [7; 10].

Отже, порівняння дискримінантних моделей банкрутства підприємства, створених для різних регіонів світу, дало змогу визначити поточний та спрогнозувати майбутній фінансовий стан найбільших поштових операторів України.

Для підприємства АТ «УКРПОШТА» за моделями Ліса та Альтмана був притаманний найвищий рівень ризику банкрутства протягом 2019-2023 рр. За універсальною дискримінантною моделлю рівень ризику банкрутства стабільно зростав та станом на 2023 р. підприємство стало напівбанкрутом. Зважаючи на регіональні особливості застосування моделей, найбільш точною є остання проаналізована модель, результати якої свідчать про існуючі недоліки в

управлінні ризиком банкрутства даної компанії. Однак завдяки тому, що АТ «УКРПОШТА» залишається єдиним національним оператором поштового зв'язку і є стратегічним як з економічної, так і з соціальної точки зору, виконавчий орган планує залучати капітальні інвестиції з 2024 р. через кредити під державні гарантії, що дозволить покращити фінансові результати в середньостроковому періоді [10].

Відмінними є позиції ТОВ «НОВА ПОШТА», оскільки за кожною з моделей рівень ризику банкрутства був різним. За моделлю Ліса підприємству притаманний найвищий рівень ризику протягом 2019-2023 рр., а той час як за моделлю Альтмана рівень ризику був найнижчим. За вітчизняною універсальною моделлю компанія також вважається фінансового стійкого протягом вказаного періоду. Дані результати свідчать про адаптацію ТОВ «НОВА ПОШТА» до викликів, що виникли під час потрясінь як в період пандемії COVID-19, так і повномасштабного вторгнення.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Ефективне та якісне управління ризиком банкрутства є надзвичайно важливим в умовах кризи. Активний розвиток української поштової галузі, спричинений попитом на експрес-доставку в період глобальної пандемії, сповільнився через початок повномасштабного вторгнення. Порівнюючи два найбільших поштових оператори України, можемо зробити висновок, що в 2023 р. ТОВ «НОВА ПОШТА» вдалось адаптуватись до нових викликів та уникнути ризику банкрутства (за результатами застосування вітчизняної універсальної дискримінантної моделі та моделі Альтмана ризик був відсутнім, за моделлю Ліса ризик був надвисоким). Для АТ «УКРПОШТА» актуальним є ризик банкрутства, оскільки станом на 2023 р. за результатами застосування вітчизняної універсальної дискримінантної моделі, моделей Ліса та Альтмана ризик найвищим і в цілому має негативну тенденцію за період 2019-2023 рр., що підкреслює критичну необхідність перегляду стратегії ризик-менеджменту на даному підприємстві. Отримані результати свідчать про те, що використання моделей різних регіонів не дає однакових результатів, відповідно кожна модель

має бути адаптована до локальних бізнес-реалій, а також поточного економічного циклу обраного регіону. Таким чином, одним з напрямків подальших досліджень є розробка або оптимізація існуючих моделей банкрутства підприємства до вітчизняного ринку, з врахуванням галузевих особливостей та поточного стану економіки України.

Література

1. Altman E. I. Financial ratios, discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy. *The Journal of Finance*. 1968. Vol. 23, no. 4. P. 589–609. URL: <https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1968.tb00843.x>.
2. Банкрутство підприємств будівельної галузі України: стан, проблеми і шляхи їх вирішення : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Бабаєва. Харків : Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2016. 724 с.
3. Ватченко О. Б., Шаранов Р. С. Використання моделей оцінки ймовірності банкрутства на підприємствах України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. № 6 (17). С. 132–138.
4. Давиденко Н. М., Олійник Л. А., Орологопуло К. А. Прогнозування банкрутства аграрних підприємств у сучасних умовах. *Науковий вісник НУБіП України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес*. 2022. Т. 13, № 4. URL: [https://doi.org/10.31548/economics13\(4\).2022.36-45](https://doi.org/10.31548/economics13(4).2022.36-45).
5. Даниліна Н. В. Оцінка ймовірності банкрутства машинобудівного підприємства в умовах підвищення впливу кризових явищ. *Економічні інновації*. 2010. № 41. С. 71–76.
6. Єдиний державний реєстр операторів поштового зв'язку. *Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку*. URL: <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=60&language=uk>.
7. Інвесторам: фінансова звітність. *Нова Пошта*. URL: <https://novaposhta.ua/partners/id/11113>.
8. Лобова О. М., Ломоносов Д. С. Сучасна практика оцінки фінансового стану підприємств України із використанням національних моделей. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 94. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.3.94>.
9. Погребняк А. Ю. Порівняльний аналіз методик оцінки ймовірності

банкрутства в системі антикризового управління на підприємстві. *Бізнес інформ.* 2014. № 7. С. 344–352.

10. Річні звіти. *Укрпошта*. URL: <https://www.ukrposhta.ua/ua/richni-zvity>.

11. Роганова Г. О., Приймачок А. О. Аналіз фінансового стану підприємства на прикладі АТ «Укрпошта». *Наукові праці НУХТ*. 2022. Т. 28, № 3. С. 20–31. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/41338>.

12. Терещенко О. О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. *Економіка України*. 2003. № 8. С. 38–44.

13. Фурсова В. А., Гавриш Г. О., Тимохова Г. Б. Актуалізація питання оцінювання ризику банкрутства торгових підприємств в умовах пандемії коронавірусу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 40. С. 68–72. URL: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2020-40-12>.

References

1. Altman, E. I. (1968), “Financial ratios, discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy”, *The Journal of Finance*, [Online], vol. 23, no. 4, pp. 589–609, available at: <https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1968.tb00843.x> (Accessed 10 Jul 2024).

2. Babaev, V. M. (2016), *Bankrutstvo pidpriemstv budivelnoi haluzi Ukrainy: stan, problemy i shliakhy yikh vyrishennia* [Bankruptcy of construction industry enterprises in Ukraine: state, problems, and solutions], O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Kharkiv, Ukraine.

3. Vatchenko, O. B. and Sharanov, R. S. (2018), “The use of bankruptcy probability assessment models for enterprises in Ukraine”, *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, vol. 6 (17), pp. 132–138.

4. Davydenko, N. M. Oliinyk, L. A. and Orolohopulo K. A. (2022), “Forecasting the bankruptcy of agricultural enterprises in modern conditions”, *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Serii: Ekonomika, ahraryni menedzhment, biznes*, [Online], vol. 13, no. 4, available at: [https://doi.org/10.31548/economics13\(4\).2022.36-45](https://doi.org/10.31548/economics13(4).2022.36-45) (Accessed 7 Jul 2024).

5. Danylina, N. V. (2010), “Assessment of bankruptcy probability of a machine-building enterprise under increasing influence of crisis phenomena”,

Ekonomichni innovatsii, vol. 41, pp. 71–76.

6. The official site of National Commission for the State Regulation of Electronic Communications, Radio Frequency Spectrum and the Provision of Postal Services (2024), “Unified state register of postal operators”, available at: <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=60&language=uk> (Accessed 10 Jul 2024).

7. The official site of LLC Nova Poshta (2024), “For investors: financial statements”, available at: <https://novaposhta.ua/partners/id/11113> (Accessed 7 Jul 2024).

8. Lobova, O. M. and Lomonosov D. S. (2020), “Actual practice of assessing the financial condition of Ukrainian enterprises by using national models”, *Ekonomika ta derzhava*, [Online], vol. 3, pp. 94, available at: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.3.94> (Accessed 3 Jul 2024).

9. Pohrebniak, A. Y. (2014), “Comparative analysis of methods for assessing the probability of bankruptcy in the anti-crisis management system at the enterprise”, *Biznes inform*, vol. 7, pp. 344–352.

10. The official site of JSC Ukrposhta (2024), “Annual reports”, available at: <https://www.ukrposhta.ua/ua/richni-zvity> (Accessed 7 Jul 2024).

11. Rohanova, H. O. and Pryimachok, A. O. (2022), “Analysis of the financial state of the enterprise on the example of JSC Ukrposhta”, *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu kharchovykh tekhnolohii*, [Online], vol. 28, no. 3, pp. 20–31, available at: <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/41338> (Accessed 3 Jul 2024).

12. Tereshchenko, O. O. (2003), “Discriminant model of integral assessment of the financial state of the enterprise”, *Ekonomika Ukrainy*, vol. 8, pp. 38–44.

13. Fursova, V. A. Havrysh, H. O. and Tymokhova, H. B. (2020), “Update on the issue of assessing the risk of bankruptcy of trading enterprises in the context of the coronavirus pandemic”, *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Seriya Ekonomichni nauky*, [Online], vol. 40, pp. 68–72, available at: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2020-40-12> (Accessed 3 Jul 2024).

Стаття надійшла до редакції 15.07.2024 р.